

Læselysten voks(n)er

På baggrund af det stadig større fokus på den truende marginalisering af læsesvage borgere samarbejdede Lokalbibliotekerne i Aarhus, Ikast-Brande Biblioteker, Odense Centralbibliotek og Tårnby Kommunebiblioteker samarbejdede fra 1.marts 2011 til 30.april 2012 om udviklingsprojektet *Læselysten voks(n)er*. Projektets centrale aktivitet var højt-læsningsgrupper for læsesvage og/eller socialt udsatte voksne.

Projektets unikke og komplekse kombination af et kulturelt og et socialt aspekt, viste hvor langt biblioteket kan nå ud som samarbejdspartner: ikke blot på det frivillige område, men også til utraditionelle samarbejdspartnere som væresteder, sociale sundhedstilbud mm. Derudover demonstrerede læsegrupperne en særlig egenskab, idet læsegrupperne viste sig i stand til at facilitere en helt unik værdiskabelse *mellem* borgerne.

Mål og formål

Projektets formål var at udbrede læselysten hos læsesvage, ved at gøre læseoplevelsen til en positiv og social oplevelse i håb om, at en øget lyst til at læse også ville styrke læsefærdigheder og deltagelse i samfundet.

Da læsemetoden/konceptet var uafprøvet i dansk biblioteksregi, var målet at afprøve konceptet med højt-læsningsgrupper for læsesvage/socialt udsatte i forskellige sammenhænge, for forskellige målgrupper, og i forskellige kontekster, for på det grundlag at kunne beskrive nogle generelle erfaringer og anbefalinger til bibliotekernes arbejde hermed.

Projektets unikke egenskaber

Brobygning mellem det kulturelle og det sociale område

Projektets karakter og formål satte meget tidligt i forløbet spørgsmålstegn ved, om litteraturen i en sådan brugssituation ville kunne bevare sin status som et æstetisk og kunstnerisk produkt, eller om den ville blive reduceret til et socialt hjælperedskab. Eller med andre ord: om højt-læsningsgrupperne for læsesvage og socialt udsatte var en udbredelse af kulturel dannelse - eller om det var et socialt projekt.

Denne diskussion, der måske nok kan være en smule akademisk, viser dog samtidig en af projektets allerstørste egenskaber: nemlig, at højt-læsningsgrupperne gør det muligt at forbinde det bedste fra den kulturelle og den sociale verden.

En forbindelse mellem det kulturelle og det sociale der ikke skal forstås som en ny udgave af biblioterapi, tværtimod. Litteraturen og læsegrupperne er ikke et terapeutisk tilbud, men et tilbud om samtale med andre mennesker - med litteraturen som det fælles tredje og den trygge ramme.

Forbindelsen er altså at forstå som at nå ud til kommunale og frivillige samarbejdspartnere på det sociale område, der har en tæt kontakt til de borgere, som vi sjældent ser på biblioteket. Det kan være hjemløse, ordblinde, psykisk syge, tidligere misbrugere, uuddannede unge mødre, ensomme ældre - eller unge, etc.

En adgang, vi gerne vil have - ikke nødvendigvis for at omvende nogen og redde udlånsstatistikken, men for at bruge *bibliotekets andet*, det vi *også* kan: fristedet, hvor forskellige mennesker kan mødes om forskellige holdninger, uden fordømmelser og irettesættelser.

Højtlesningsgruppernes socialt orienterede karakter skaber altså en indgang til nye samarbejdspartnere, som vi på bibliotekerne længe har haft i kikkerten, idet faciliteringen af samtale og refleksion oftest understøtter samarbejdspartnernes øvrige arbejde.

Facilitering af borgernes værdiskabelse for hinanden

Højtlesningsgruppernes helt grundlæggende aktivitet er formidling af litteratur. Men det er litteraturformidling på *en anden måde*.

Den store faglighed vi på bibliotekerne udviser når vi arrangerer temaer, foredrag, laver læsetasker og formidler generelt, er på mange måder værdiløs i højtlesningsgrupperne, fordi målgruppen er så anderledes.

I læsegrupperne handler det stadig om faglighed, for det kan kræve sin mand og viden at formidle litteraturen på et helt basalt niveau, og stadig nå ind til tekstens kerne. Men højtlesningsgruppens værdi ligger ikke i biblioteket som afsender af faglighed.

Den ligger i den *værdiskabelse mellem borgerne*, som afsendelsen medfører.

Med andre ord: formidlingen af litteraturen skaber læsegruppen. Men det er ikke formidlingen vi er interesserede i - vi er interesserede i at få borgerne til at tale med hinanden.

For i den samtale ligger en enorm værdi, for den enkelte og for fællesskabet. En værdi, som vi hverken kan genskabe på anden vis, eller værdisætte.

For den enkelte kan samtalen give indsigt og forståelse af vedkommendes egen situation, på gruppebasis kan samtalen skabe forståelse for andres situationer - og måske skabe nye perspektiver på egen situation.

Samtale udvikler mennesker. Litteratur er et formidabelt samtalemne. Højtlesning gør, at alle får adgang til litteraturen - og dermed samtalen.

Viden der kan deles

Gode råd til at komme i gang - som bibliotek og som læsegruppeleder.

Erfaringer med etablering af samarbejde - hvad er vigtigt, udfordringer, fokuspunkter mm

Indsigt i forskellige målgruppers særlige forudsætninger og behov

Idékatalog